

свобода; а напротивъ служи само като за испълнително орудие на висшата ржководяща сила — разумътъ. Всичко туй ся види отъ обращаніята на конгресътъ съ колонистите.

Въ това време, когато възелътъ ся завързалъ тъй, щото за развръзаніето му остало само срѣдството на Александра Македонскій, конгресътъ, като разбираше това твърдѣе добрѣ, писалъ на народътъ тъй: „... отъ васъ зависи да избавите себе си и потомството си... не забравяйте честъта на страната; отъ повѣденіето ви зависи честъта или позорътъ на Америка. Ако пас-сивното съпротивленіе, което ній ви прѣпоръчвамъ не помогне, то вѣй трѣба да си изберете отъ двѣтѣ едно: или съвършенно да ся покорите, или да останите въ туй сѫщото положеніе, въ което сега ся на-мирате. Въ тѣзи критическа си енергія, всичката си разсъдителностъ за да ся одържите въ границите на тихитѣ и мирни мѣрки; но заедно съ туй незабравяйте, плановетѣ, които сѫ направени противъ колонітѣ, придвижавали сѫ ся съ такива дѣйствія, щото благо-разуміето казва да прѣдвиждами нещастнитѣ обстоя-телства и да бждимъ готови на всичко.“

И въ този адресъ, както и въвъ всичките други, даже въ обращаніето имъ къмъ англійскійтъ народъ, пѣма нищо такова, което да дѣйствува на страстите, да напада на личности и да възбужда ненавистъ. Хора ся стараїтъ да дѣйствуватъ на убѣждението, тѣ приказватъ на убѣждението, тѣ приказватъ за правди-нитѣ си, исказватъ желаніе самички да запазїтъ тѣзи си правдини въ най-напрѣжната имъ чистота и нищо повече. Но въ туй спокойствіе ся съдѣржава и всичката сила. Двѣстѣ год. ся борїтъ Американците непрестанно за правдинитѣ си, защишаватъ ги до най-малка подроб-ность безъ да отстъпїтъ една крачка назадъ нито за ми-нута, и при всичко въ нищо не понизили достойнството си. Пазяніето на достойнството и на вънкашното спокой-ствіе е най-добрата похвала за политическата зрѣлостъ